

СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ИНСТИТУТ ПО МЕТРОЛОГИЯ ЗА ПЕРИОДА 2016 – 2020 Г.

Паун Илчев¹⁾, Светла Миркова-Грозданова²⁾

^{1, 2)} БИМ, 1040 София, бул. Д-р Г. М. Димитров № 52Б,

e-mails: p.ilchev@bim.government.bg, s.mirkova@bim.government.bg, www.bim.government.bg

Резюме: Българският институт по метрология (БИМ) е националният метрологичен институт и националният орган по законова метрология в страната. В своята дейност БИМ се ръководи от действащото законодателство в областта на метрологията, както и от политиките, препоръките и стратегиите на международните метрологични организации, в които Р България членува. Целите, приоритетите и мерките на стратегията на БИМ отговарят на националните цели и приоритети в областта на държавната администрация и на документите на международни метрологични организации. Настоящият доклад съдържа мисията, визията, стратегическите цели, приоритетите и мерките за тяхното постигане за периода 2016 – 2020 г.

Ключови думи: БИМ, метрология - мисия, визия, стратегия, приоритети, мерки за постигане

1. Въведение

В основата на благосъстоянието на съвременното общество стоят точни и проследими измервания, които играят важна роля в подкрепата на конкурентоспособността на икономиката, производството и търговията, както и качеството на живота.

Добре развитата метрологична инфраструктура осигурява предпоставки за:

- разработване и производство на надеждни висококачествени и иновативни продукти;
- подпомагане на индустрията при повишаване на нейната конкурентоспособност, надеждността и качеството на произведените стоки;
- премахване на техническите бариери и подкрепа на търговията;
- осигуряване на безопасността и ефективността на здравеопазването;
- посрещане на големите предизвикателства в енергетиката и околната среда.

Българският институт по метрология (БИМ) като национален метрологичен институт и национален орган по законова метрология играе ключова роля в метрологичната инфраструктура. Основните дейности на БИМ подкрепят качеството на живот и развитието на икономиката. Това се осъществява чрез осигуряване на метрологична проследимост за измерванията в страната с помощта на националните еталони и сертифицирани референтни материали, които БИМ създава и поддържа, както и с дейностите по метрологичен контрол на средства за измерване, свързани със

здравеопазването, обществената безопасност, защитата на околната среда, защитата на потребителите, държавните и общински вземания и търговски плащания.

В своята дейност БИМ се ръководи от действащото законодателство в областта на метрологията, както и от политиките, препоръките и стратегиите на международните метрологични организации, в които Р България членува.

Като член на общността на европейските национални метрологични институти и на националните органи по законова метрология, следвайки мисията на EURAMET и WELMEC, БИМ развива подходяща, интегрирана и ефективна метрологична инфраструктура, която се основава на надеждни измервания, качествени научни резултати, научно-приложни изследвания и технологично развитие, като отчита нуждите на крайните потребители в индустрията, бизнеса и държавните органи.

Целите, приоритетите и мерките на стратегията на БИМ отговарят на националните цели и приоритети в областта на държавната администрация и на документите на международни метрологични организации - препоръките на Генерална конференция за мерки и теглилки (CGPM) и Регионалната организация за европейско сътрудничество на националните метрологични институти (EURAMET), документите за развитие на законовата метрология, приети от Международната организация по законова метрология (OIML), Организацията за европейско сътрудничество в областта на законовата метрология (WELMEC), както и основополагащи документи на Съвета на

Европейския съюз, Европейската комисия и Европейския парламент.

Мерките и дейностите, планирани за реализиране на последователна държавна политика в областта на метрологията от стратегията са в съответствие с шести приоритет на “Националната програма за развитие: България 2020” (България 2020), озаглавен „Укрепване на институционалната среда за по-висока ефективност на публичните услуги за гражданите и бизнеса“. Предложените в Стратегията мерки ще допринесат за подобряване на институционалната среда чрез по-добра гъвкавост и адаптивност на структурата на БИМ, за да отговаря на динамичните промени в средата и на прилаганите политики, включително чрез разширяване на обхвата на услугите, предоставяни от частния сектор.

Стратегически цели 1 и 2 ще допринесат за постигане на подприоритет на „България 2020“ – реализиране на администрация на знанието чрез привличане и задържане в БИМ на високо квалифицирани специалисти и постоянно развитие и обогатяване на професионалните качества и умения на служителите му. В допълнение мерките, заложи за изпълнение на стратегията, ще допринесат и за постигане на стратегическите цели и приоритети на „Стратегията за развитие на държавната администрация 2014 - 2020 г.“, и по-специално - за ефективно държавно управление и върховенство на закона.

Стратегическата цел 3 е в обвързаност и с целите на „Стратегията за развитие на електронното управление на Република България за периода 2014 – 2020“, а именно: предоставяне на качествени, ефективни и леснодостъпни електронни услуги за гражданите и бизнеса, трансформиране на администрацията в цифрова администрация посредством интеграция на информационните процеси и популяризиране, достъп и участие.

Стратегически цели, мерките и дейностите са съобразени и с други стратегически документи и програми на БИМ – „Стратегията за ефикасност на дейността на БИМ и повишаване на качеството на услугите“, „Секторната стратегия за развитие на метрологичния контрол на средствата за измерване“ и „Дългосрочна програма за развитие на националните еталони“.

2. Мисия

Мисията на БИМ е:

- да осигури надеждна техническа основа и инфраструктура за постигане на точни, метрологично проследими и сравними измервания в страната;
- да провежда дейности, свързани с международното признаване на резултатите от измерване и калибриране;
- да извършва метрологичен контрол и предоставя услуги, свързани с измервания и със средства за измерване, в области от обществен, научен и икономически интерес;
- да разпространява метрологични знания и добри практики, съобразно интересите на потребителите.

3. Визия

Съобразявайки се с бизнес средата и условията на пазара през периода 2016 – 2020, както и политиката на държавата в областта на измерванията и защитата на потребителите, БИМ се ориентира към:

- осигуряване на съвременна модерна инфраструктура за постигане на точни, метрологично проследими и сравними измервания в страната, международно еквивалентни еталони и признаване на резултатите от измерванията;
- постигане на ниво на метрологичен контрол, отговарящо на нуждите на страната и осигуряващо доверие и ефективна защита на обществените интереси, свързани с измерванията в областта на здравеопазването, обществената безопасност, защитата на околната среда, държавните и общинските вземания и търговските плащания, както и с данъчната политика и контрола върху хазартните игри.

4. Стратегически цели, приоритети и мерки за постигането им

Общата цел на стратегията е: **Развитие на потенциала на БИМ за осигуряване на дейностите в областта на научната и законова метрология.**

За постигането ѝ са формулирани следните стратегически цели:

Стратегическа цел 1: Усъвършенстване на стратегическата и законодателната рамка, както и сътрудничеството в областта на измерванията, отговарящи на изискванията на национал-

ното и международно законодателство.

Стратегическа цел 2: Инвестиция в повишаване на компетентността и мотивацията на персонала.

Стратегическа цел 3: Подобряване на бизнес средата, насърчаване на предприемачеството и защита на потребителите чрез предоставяне на надеждни, проследими и сравними измервания и ефективен метрологичен контрол.

За реализиране на трите стратегически цели са формулирани по три приоритета, включващи мерки и индикативни дейности. Връзката между общата и стратегическите цели и набелязаните приоритети и мерките за тяхното постигане са дадени в Пътна карта за реализиране на стратегията на БИМ.

Стратегическа цел 1: Усъвършенстване на стратегическата и законодателната рамка, както и сътрудничеството в областта на измерванията, отговарящи на изискванията на националното и международно законодателство.

• **Приоритет 1.1.** Провеждане на последователна държавна политика в областта на метрологията.

Мерки:

- Законодателна инициатива;
- Дългосрочни програми.

• **Приоритет 1.2.** Сътрудничество с други НМИ, с международни и регионални организации и представителство на страната в тях.

Мерки:

- Изпълнение на изискванията на международното споразумение за взаимно признаване на резултатите от измерванията CIPM MRA;
- Участие в технически комитети, международни срещи, работни групи, конференции, форуми и др.;
- Участие в научноизследователски проекти на Европейската метрологична програма за иновации и изследвания, EMPiR и други.

• **Приоритет 1.3.** Ефективна координация и взаимодействие на национално ниво.

Мерки:

- Подобряване на взаимодействието с консултативните органи;
- Укрепване на сътрудничеството с институти, университети и клъстери;
- Повишаване на информираността и обмен на добри метрологични практики;
- Разпространяване на знания за представителите на бизнеса.

Стратегическа цел 2: Инвестиция в повишаване на компетентността и мотивацията на персонала.

• **Приоритет 2.1** Обучения на персонала и поддържане на експертен капацитет

Мерки:

- Външни и вътрешни обучения на персонала;
- Предаване на знания и умения от експерти с опит към новопостъпили служители.

• **Приоритет 2.2** Осигуряване на мотивиран персонал.

Мерки:

- Създаване на условия за кариерно развитие.

• **Приоритет 2.3** Осигуряване на подходяща работна среда.

Мерки:

- Оптимизация и реорганизация на лабораторните и офис помещенията.

Стратегическа цел 3: Подобряване на бизнес средата, насърчаване на предприемачеството и защита на потребителите чрез предоставяне на надеждни, проследими и сравними измервания и ефективен метрологичен контрол

• **Приоритет 3.1** Предоставяне на нови и подобрени услуги.

Мерки:

- Усъвършенстване и развитие на националните еталони и създаване на сертифицирани референтни материали в съответствие с националните приоритети;
- Разпространение на единиците до акредитирани лаборатории, други промишлени и фирмени лаборатории и потребители;
- Международни и междулабораторни сравнения;
- Изграждане на нови лаборатории;
- Модернизация на лаборатории;
- Предоставяне на иновативни услуги.

• **Приоритет 3.2** Поддържане на компетентността на лабораториите на БИМ чрез партньорски оценки и акредитация.

Мерки:

- Организиране и участие в партньорски оценки с цел поддържане на международно признатите възможности за измерване и калибриране на БИМ;
- Акредитация, поддържане на акредитация и разширяване на обхвата.

• **Приоритет 3.3** Поддържане на нотификацията на БИМ

Мерки:

- Ренотификация на нотифицирания орган;
- Разширяване на обхвата на нотифицирания орган.

5. Оперативни цели

5.1. Краткосрочен план (до края на 2016):

По Стратегическа цел 1:

- да приведе правилници, наръчници по качество, процедури, актове на председателя на БИМ и други в съответствие с новата структура съгласно приетия с ПМС № 6 от 14 януари 2016 г. УП на БИМ;
- да постига целите на БИМ по бюджетна програма „Инфраструктура по качеството в подкрепа развитието на икономиката“;
- да направи предложения за промяна на действащо законодателство в областта на измерванията;
- да изпълнява задачите съгласно Дългосрочната програма за развитие на националните еталони (2013-2017);
- да подобри координацията и взаимодействието между заинтересованите страни в областта на метрологията;
- да поднови работата на Учебния център на БИМ, като консултациите и обучението по метрология да заемат съществено място в дейността на БИМ;
- да осъществява сътрудничество с други национални метрологични институти и международни организации;
- да анализира възможностите за сътрудничество с регионални организации;
- да организира събития за промотиране на дейността на БИМ.

По Стратегическа цел 2:

- да подобри работната среда и условията на труд, чрез оптимизиране на сградния фонд и лабораториите с цел създаване на безопасни и здравословни условия на труд и на благоприятна среда за привличане на млади и квалифицирани специалисти;
- да проведе обученията за повишаване на квалификацията на персонала, предвидени в Плана за обучение на БИМ;
- да направи анализ при осъществяване на метрологичен контрол на измервателни системи за течни горива, расходомери за газ и нивомерни измервателни системи.

По Стратегическа цел 3:

- да работи по предоставяне на нови и подобрени услуги, като осигури ново или подобри съществуващото оборудване;
- да анализира необходимостта и да разработи проектни предложения по Оперативни програми, в които БИМ е допустим бенефициент;
- да подготви всички необходими документи и извърши съответните действия за подаване на ренотификация на БИМ като орган за оценяване на съответствието;
- да поддържа изискванията на предоставена акредитация, да направи анализ за необходимостта и да извърши подготовка за кандидатстване за акредитация и разширяване на обхвата на акредитация в определени области на измерване.

5.2. Средносрочен план (до края на 2018 г.):

- да извърши функционален анализ с цел подобряване на структурата и оптимизиране на работните процеси на БИМ и въвеждане на качествено нова организация на управление в БИМ;
- да изследва и анализира възможностите за алтернативно финансиране на дейностите;
- да реализира проекти по оперативни и други програми;
- да разработи Дългосрочната програма за развитие на националните еталони (2018-2025);
- да реализира научноизследователски проекти в метрологията;
- да предложи домакинство за срещи на Технически комитет на Регионалната организация за европейско сътрудничество на националните метрологични институти (EURAMET) и на Работни групи от Организацията за европейско сътрудничество в областта на законовата метрология (WELMEC);
- да се разшири обхвата на нотифицирания орган за оценяване на съответствието на средства за измерване;
- да разработи и внедри нови методи за изпитване и проверка за въвеждане на „интелигентни средства за измерване“;
- да работи за надграждане на информационната система на БИМ и въведе нови електронни регистри;
- да осигури предоставянето на информация в отворен формат, спазвайки принципите на електронното управление.

5.3. Дългосрочен план (2020 г.):

- да изпълнява задачите съгласно Дългосрочната програма за развитие на националните еталони (2018-2025);
- да предложи за приемане Национална стратегия за развитие на метрологията в Р България с времеви хоризонт 5 и 10 години;
- да повиши ефективността на дейността на БИМ чрез въвеждане на съвременни информационни и комуникационни технологии;
- да извърши оценка за реорганизация на метрологичния контрол на регионално ниво чрез възможности за създаване на маршрути и точки/временни пунктове за проверка на СИ, разширяване на обхвата на мобилните услуги;
- да се продължи ползотворното си участие в европейската метрологична инфраструктура и в Европейската научноизследователска програма по метрология (EMPIR), съобразно националните приоритети.

6. Общи рискове за БИМ

- Неправилно поддръждане на приоритетите и пренебрегване на основни дейности за сметка на други;
- Невъзможност за привличане и подходящ подбор на квалифицирани служители поради изключително ниското заплащане, несъответстващо на високите изисквания за заемане на длъжностите в БИМ, както и текучество на обучени и квалифицирани кадри по същите причини;
- Променяща се правна рамка по време на изпълнение на дейностите, което може да доведе до концептуални непълноти и разминавания между цели и резултати;
- Промени в професионалното ръководство;
- Непредвидима промяна на нуждите и очакванията на потребителите на услугите, предоставяни от БИМ;
- Проблеми при ритмично реализиране на дейностите по проекти, свързани с провеждане на процедури за възлагане на обществени поръчки (предвид възможността за тяхното обжалване и др.).
- Пропуснати възможности за финансиране на дейности от фондовете на ЕС.

7. Изпълнение, мониторинг и оценка

За постигане на целите на стратегията е предвиден механизъм за мониторинг и оценка, който включва докладване на общия напредък и изпълнението на дейностите, критични аспекти и налагащи се промени.

8. Пътна карта за реализация на стратегията на БИМ

Конкретните дейности, времеви график, очакваните резултати, необходимите финансови средства, както и отговорностите за реализацията на настоящата стратегия са представени в пътна карта.

9. Заключение

Ключовите фактори за реализиране на стратегията са:

- Подкрепа от Министерство на икономиката при изпълнение на заложените дейности и за постигане на стратегическите цели;
- Осигуряване на ресурси и финансиране, необходими за дейността на БИМ;
- Постигане на нов, гъвкав механизъм на финансиране на услугите, предоставяни от БИМ;
- Мотивиране и обединяване на персонала за постигане на стратегическите цели;
- Възползване от възможностите за финансиране на дейности от фондовете на ЕС;
- Приоритетно осигуряване на целеви средства за подобряване на състоянието на еталонното оборудване и сградния фонд;
- Ефективен диалог и активно сътрудничество със заинтересованите страни в областта на метрологията;
- Продължаващо интегриране в европейската метрологична инфраструктура.

Стратегията за развитие на Българския институт по метрология за периода 2016 – 2020 г. е утвърдена от министъра на икономиката.

10. Литература

- [1] Национална програма за развитие: България 2020
- [2] Стратегия за развитие на държавната администрация 2014 - 2020 г.“

[3] Стратегия за развитие на електронното управление на Република България за периода 2014 – 2020

[4] Стратегия за ефикасност на дейността на БИМ и повишаване на качеството на услугите

[5] Секторна стратегия за развитие на метрологичния контрол на средствата за измерване

[6] Дългосрочна програма за развитие на националните еталони на Р България за периода 2013 -2017 г.

Данни за авторите:

Паун Атанасов Илчев, и. д. председател на БИМ

д-р инж. Светла Младенова Миркова-Грозданова, началник на отдел СРИК, БИМ.

STRATEGY FOR THE DEVELOPMENT OF THE BULGARIAN INSTITUTE OF METROLOGY IN THE PERIOD 2016 - 2020

Paun Ilchev¹⁾, Svetla Mirkova-Grozdanova²⁾

^{1, 2)} BIM, G. M. Dimitrov Blvd. 52B, 1040,

e-mails: p.ilchev@bim.government.bg; s.mirkova@bim.government.bg; www.bim.government.bg

Abstract: The Bulgarian Institute of Metrology is the national metrology institute and national legal metrology authority in the Republic of Bulgaria. In its activities BIM follows the legislation in force as well as the policies, recommendations and strategies of the international organizations in which it participates. The objectives, priorities and measures of the BIM Strategy are in accordance with the national objectives and priorities in the field of the public administration as well as with the documents of the international metrology organizations. This paper includes the mission, vision, strategic objectives, priorities and measures for their achievement in the period 2016 -2020.

Key-Words: BIM, metrology – mission, vision, strategic objectives, priorities and measures for achievement

References:

[1] National Development Program: Bulgaria 2020.

[2] Development Strategy of State Administration 2014 – 2020.

[3] Development Strategy for electronic governance of Republic of Bulgaria for the period 2014 – 2020.

[4] Strategy for the efficiency of the activity of BIM and improvement of the quality of the services.

[5] Sectorial Development Strategy of metrological control and measuring instruments.

[6] Long-term program for the development of national standards of Republic Bulgaria for the period 2013 – 2017.

СТРАТЕГИЯ РАЗВИТИЯ БОЛГАРСКОГО ИНСТИТУТА МЕТРОЛОГИИ НА ПЕРИОД 2016-2020 Г.

Паун Илчев ¹⁾, Светла Миркова - Грозданова ²⁾

^{1, 2)} БИМ, 1040 София, бул. Д-р Г. М. Димитров № 52Б,

e-mails: p.ilchev@bim.government.bg, s.mirkova@bim.government.bg, www.bim.government.bg

Резюме: Болгарский институт метрологии (БИМ) является национальным метрологическим институтом и национальным органом законодательной метрологии в стране. В своей деятельности БИМ руководится действующим законодательством в области метрологии, а также – политикой, рекомендациями и стратегиями международных метрологических организаций, членом которых является Р. Болгария. Цели, приоритеты и мероприятия стратегии БИМ соответствуют национальным целям и приоритетам в области государственного управления, а также – документам международных метрологических организаций. В настоящем докладе содержится миссия, визия, стратегические цели, приоритеты и меры по их достижению на период 2016 - 2020 годов.

Ключевые слова: БИМ, метрология - миссия, визия, стратегические цели, приоритеты, меры по их достижению.